

Lassan elfogynak a kisiparosok

IPARTESTÜLETEK Támogatni kellene a kisvállalkozásokat, hogy kinevelhessék az utódaikat, mert főleg a kistelepülésekről eltűnhetnek az iparosok – mondja az IPOSZ elnöke.

BIHARI TAMÁS

A statisztikai adatokból többnyire hiányzik az öt embernél kevesebbet foglalkoztató cégekre utalás. Ennyire elhanyagolhatók lennének?

Önmagukban a számok ugyan nem sokat mondanak, a lényeg az, hogy a 186 ipartestület 13 megyei szervezetet és mintegy 30–35 ezer vállalkozást ölel fel. Napra pontos adatot azonban nehéz mondani, hiszen folyamatosan megszűnnek, és ugyanakkor alakulnak is vállalkozások. Bár a többségük valóban öt embernél kevesebbet foglalkoztat, és sok az egyéni vállalkozó, vagy önfoglalkoztató is, de azért van olyan tagunk, aki egymaga 70 munkavállalónak ad kenyeret. Becslésem szerint több mint százötven-ezer munkáltatót és munkavállalót képviselünk. Ezért is sajnálatos az a tény, hogy az IPOSZ nem tagja a Versenyszféra és a Kormány Állandó Egyeztető Fórumának, már csak azért is, mert a mikro- és kisvállalkozások egyáltalán nem elhanyagolható tévelt jelentenek a hazai gazdaság szereplői között.

A közvéleményben egy olyan kép él ezekről az iparosokról, szolgáltatókról, hogy az egyszemélyes vállalkozások többnyire kényszervállalkozások. Mennyire reális ez a kép?

Nem szeretem ezt a kényszervállalkozó kifejezést. Sokkal közelebb áll a valósághoz, ha önfoglalkoztatásról beszélünk. Kényszerből nehéz lenne a versenyben talpon maradni, márpedig a saját közegükben ezeknek a mikro- és kisvállalkozásoknak is keményen meg kell küzdeniük a piacon a megrendelésekért.

Nem érzik úgy a szolgáltatók, hogy a kormányzat munkaalapú társadalomról alkotott képében kevés figyelem jut nekik?

Kétségtelen, szerintem sem kapnak kellő figyelmet ezek a vállalkozások. Nem elsősorban a gazdasági súlyuk miatt érdemelnék ezt meg, bár nyilván vannak térségek, ahol ez sem elhanyagolható tényező, hanem a szűkebb környezetük életminőségének javítása miatt. Nem csak a leszakadó térségek kistelepüléseire gondolok, hiszen ha Budapesten nem lennének mikro- és kisvállalkozások, a különböző szakiparosok, víz- és gázszerezők, villanyszerelők, pékek, szobafestők, fodrárszok és hosszan sorolhatnám, akkor a fővárosban is óriási gondok jelentkeznének. Hiába kapnak a multik jelentős támogatásokat, ha az alkalmazottaik a lakóhelyükön nem kapják meg az alapvető szolgáltatásokat, akkor a nagy cégek sem mennének azokba a városokba. A tények azt igazolják, hogy ahol ezek az alapvető szolgáltatások hiányoznak, ott a település előbb-utóbb, de inkább előbb kiürül. Éppen a legvállalkozóbb kedvű, munkaképes fiatalok menekülnek el először.

A bérfelzárkóztatást sürgetőket is meglepte a kormányzat „nagy ugrása”, a minimálbér 15, a garantált bérminimum 25 százalékos kötelező idei emelése, ami viszont főleg a mikro- és kisvállalkozásokat hozta nehéz helyzetbe. Milyen menekülő utat találnak az érintettek?

Kétségtelenül nagyon érzékenyen érintette a szolgáltatói kört

FOTÓ: VAJDA JÓZSEF

NÉVJEGY

Németh László 1962-ben született Ajkán. Az építőipari technikumot követően 1980-tól dolgozik az építőiparban, 1998-tól saját, 20 alkalmazottat foglalkoztató cégével. 2009-ben választották meg az Ajka-Devecser és térsége iparszövetség elnökének, rá egy évre lett az IPOSZ Országos Elnökségének a tagja, az Ipartestületek Országos Szövetségének országos elnöki posztját 2012-től tölti be. E megbízatása mellett a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács munkaadói oldalának, valamint az Országos Statisztikai Tanácsnak is tagja.

ez a hirtelen bejelentett, nagymértékű béremelési kényszer. Sokan már így is fizetőképességük határán vannak. Ráadásul nagyon függnek az ügyfélkörük fizetési fegyelmétől is. Igaz, hogy a kötelező béremelés a vevőkörnek nagyobb mozgásteret enged, ám sok kistelepülésen a lakosság jelentős része közmunkás és/vagy nyugdíjas. Náluk a jövedelem jelentős emelkedéséről sem beszélhetünk. A leszakadó régiókban pedig a még dolgozó emberek többsége is minimálbéren, vagy nem sokkal magasabb béren van bejelentve, tehát azért ott is behatárolt a költség. A mikro- és kisvállalkozások sem tehetnek azonban mást, mint hogy emelnek a béreken, mert a fiatalok így is tömegesen mennek külföldre. De emelni kényszerülnek a szolgáltatásaik díján is, hogy kitermelhessék a bér-, illetve a rezsiköltségeket, a bérleti díjakat, az online kassza internetdíját. A kéményseprés szabályváltozásai is megterhelik például a vállalkozás címeént bejelentett lakóingatlanok költségeit, akár 20 ezer forinttal is évenként. Az építőiparban éppen ezen a héten emelkedtek általában is a rezsiorádják. A pékek, fodrárszok és a többi szolgáltató sem tehet mást, mint hogy emeli az árait. Főleg a kistelepüléseken elképzelhető, hogy a vállalkozás fenntartása miatt a fekete-munka aránya növekedni fog. Azt is látni kell, hogy jó néhányan inkább feladták a vállalkozásukat.

Egy dokumentumban úgy fogalmaztak, hogy a kormány sokat tett az elmúlt időszakban ezért a rétegért. Konkrétan mit?

Az átalányadózási formák mindenképpen előnyösek. Amit viszont sok vállalkozó nem tud, hogy például a kata-nál a havi 50 ezer forintos átalányadózás esetében a szolgálati időt csak részben számítják be. A 75 ezer forintos befizetésnél viszont elismeri az állam a ledolgozott éveket. Az úgynevezett kiva is előnyös, mert összességében 32,5 helyett 14 százalékos az adófizetési kötelezettsége.

Ez a kedvező változás több fiatalot csábít iparosnak, szolgáltatónak?

Alapvető gondunk, hogy sok szakmában kiöregszenek a mesterek, és nemigen akad utánpótlás. Egyre kevesebben hajlandók a rengeteg adminisztrációt, munkát bevállalni. Gondoljunk egy fuvarozó vállalkozóra, akinek az útdíjjal, az EKÁER-rel, vagy egy építőiparosra, akinek az e-napló töltögetésével, anyagbeszerzéssel kell foglalkoznia. Emellett az építőiparban egy kezdő vállalkozó köteles építés-szerelés biztosítást kötni, és még mestervizsgával sem lehet a saját kivitelezésnél a maga felelős műszaki vezetője. Kénytelen foglalkoztatni egy felelős műszaki vezetőt, aki kitölti az e-naplót, aláírja a dokumentumokat. Egy fiatal építési vállalkozó tehát tudja, hogy úgy kezd a vállalkozását, hogy el kell tartania plusz egy embert.

Mennyire érdeklődnek a fiatalok a szakmák, a szakoktatás iránt, van-e elegendő leendő iparos, szolgáltató?

Az elmúlt 4–5 évben több mint 100 ezren estek ki az oktatásból, ennyivel csökkent a gyereklétszám. A szülők pedig ódzkodnak

attól, hogy a gyermekeiket a kétkezi munka felé terelgessék. Igyekeznek őket gimnáziumokba vagy más középfokú oktatási intézményekbe bejuttatni. Emiatt egészen gyenge tanulmányi eredménnyel is indítanak gimnáziumi osztályokat. Ezen mindenképpen változtatni kell.

Milyen iparos, szolgáltató szakember lesz az, akit akár állami kényszerrel irányítanak valamely szakmába?

Szerintem érdemes a szemléleten változtatni, a szülőként és a gyerekekén is. Tereljük azokat a gyerekeket a szakmunka felé, akik nem rendelkeznek a középiskola elvégzéséhez szükséges készségszinttel. Ettől ők még nagyon jó szakmunkások lehetnek. Ez régen is így volt.

Erre alkalmas a jelenlegi szakmunkásképzési rendszer?

Elsősorban a szakmai fogásokat kellene tanítani. Legyen duális oktatás, és valóban a gyakorlati oktatásnak kellene előtérbe kerülnie. Ne akarjuk a történelmet, az éneket meg egyebeket is a szakmunkásképzőben tanítani. Hanem a komplex szakmai tudásra tanítsuk meg a gyerekeket. Ne a nagyvállalatoknál töltsék a gyakorlati idejüket, ahol egy-két fogást tanulnak meg. A komplex szaktudást általában a kis műhelyekben sajátíthatja el a fiatal. Az autógyári futószalag mellől nem lesz senkiből autószerelő. Egy lakatos, aki megtanul fűrni, faragni, fűrészelni, köszörölni, hegesztetni, az megállja a helyét bárhol. Ha kiveszik a képzést a kisvállalkozók kezéből, akkor a vállalkozói és a szakmunkás rétegnek a gyökerét vágják el. Most azt látom, hogy a képzés iránya a nagyvállalatok szakmunkás igényének a kielégítését szolgálja. Ez nem biztos, hogy jó. Ez inkább betanítottmunkás-képzés. Nagyobb állami támogatásra lenne szüksége azoknak a vállalkozóknak, akik hajlandók az utánpótlással foglalkozni. Ne feledjük, hogy a tanulóképzés jelentős költségekkel jár. Például az építőiparban a tanuló mellé kell egy szakember is, aki addig nem termel, amíg a tanulóval foglalkozik, a bérét viszont ki kell fizetni. Sok szakmában pedig nem olcsó az az alapanyag, amivel a tanulók is dolgoznak. Újra kellene indítani például a korábbi fejlesztési pályázatokat is.

Sok szakember szerint viszont a XXI. században már nem elég a csavarhúzó meg a franciakulcs, mert azzal nem sokra megy a fiatal szakmunkás. Nincs ebben megfontolandó gondolat?

Az alapismeretek és az általános műveltség megszerzése az alapfokú oktatás feladata. Ha a fiatal a szakképzésbe írási és olvasási nehézségekkel kerül be, akkor a szakmát sem tudja elsajátítani. Az informatika pedig a mai gyerekeknek már a vérükben van. Később már csak fejleszteni kell. A csavarhúzó és a franciakulcs azért még ma is kell akár az autószereléshez is. Persze ennek a rendszernek felfelé nyitottnak kell lennie, hogy felsőfokú képesítést is szerezhessenek a gyerekek. Ha a fiatalok nem választanak szakmát, nem lesz, aki szolgáltasson. Az más kérdés, hogy abban csak reménykedem, hogy a végzett, kiképzett szakmunkásaink itthon keresik a boldogulásukat és nem külföldön.

Úgy tűnik, a képzés, az oktatás a nagyvállalatok szakmunkás igényének a kielégítését szolgálja